

З метою реалізації вищевказаних векторів функціонування державного фінансового контролю в Україні виникає потреба у проведенні подальших ґрунтовних досліджень у науковому полі та змін у правовому регулюванні.

Список використаних джерел:

1. Басанцов І. В. Модернізація системи державного фінансового контролю в Україні. *Економ. часоп.* 2014. №1–2 (1). XXI. С. 78-81.
2. Гупаловська М. Б. Теоретико-концептуальні засади державного фінансового контролю. *Світ фінансів.* 2013. № 4. С. 44 - 49.
3. Максимова В. Ф. Організація державного фінансового контролю: навч. посіб. Одеса : ОНЕУ, 2012. 276 с.
4. Стефанюк І. Б. Державний фінансовий контроль: проблеми ідентифікації й визначення системи. *Фінанси України.* 2009. № 11. С. 12-19.

Коваль Вікторія Володимирівна

Головний державний інспектор митного посту
«Ужгород» Закарпатської митниці ДФС
victoria.koval@ukr.net

Кізима Тетяна Олексіївна

д.е.н., професор
t.kizyma@tneu.edu.ua

СТАН БОРОТЬБИ З МИТНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ В УКРАЇНІ

Необхідною умовою ефективного функціонування суверенної правової держави є забезпечення нею прав та свобод громадян, безпеки у всіх сферах зовнішньої та внутрішньої політики, запобігання будь-яким правопорушенням, а також виявлення й усунення причин, що їх породжують.

Виявлення та припинення митних правопорушень, розробка напрямків їх протидії є одним з основних завдань, покладених на митниці ДФС України. Порухення митних правил і відповідальність за ці правопорушення регламентовано розділом XVIII Митного кодексу України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. Відповідно до статті 458 Митного кодексу України (далі - МКУ), порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні

(умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений Митним кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх митним органам для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на митні органи МКУ чи іншими законами України, і за які передбачена адміністративна відповідальність [1].

Митні правопорушення, як й інші порушення, характеризуються такими ознаками, як суспільна небезпечність, заподіяння шкоди, винність і караність. Суспільна небезпека виявляється в тому, що порушення митних правил створюють загрозу митній справі. У результаті такого правопорушення порушується порядок переміщення товарів, транспортних засобів і предметів через митний кордон. До ознак правопорушення також належить те, що вони завдають шкоди, а особи, які їх вчинили, підлягають покаранню [2, с. 14].

Виділяють наступні мотиви вчинення митних правопорушень: ухилення від сплати митних платежів; ухилення від застосування заходів нетарифного регулювання; безпідставне відшкодування податків; отримання незаконних переваг у комерційній діяльності. Причини їх вчинення - отримання фінансової вигоди та переваг у торгівлі, тиск з боку конкурентів [3, с. 219].

Укріплення міжнародних зв'язків України та інтенсифікація її євроінтеграційних процесів впливає на зростання кількості осіб, які перетинають митний кордон держави у різних напрямках. Незважаючи на загострення економічної кризи та наявність певних дестабілізаційних явищ, обсяги вантажо- та пасажиропотоків у цілому збільшуються. Однак, поряд із зростанням обсягів зовнішньоекономічних операцій збільшується і кількість правопорушень.

За результатами проведених заходів, спрямованих на виявлення та припинення порушень митних правил (далі - ПМП), упродовж 2017 року митницями ДФС виявлено 32 282 ПМП із вартістю предметів правопорушень на суму майже 1,6 млрд. грн. [4].

Кількість складених протоколів про ПМП у порівнянні з аналогічним періодом минулого року збільшилась на 39 %, а вартість предметів правопорушень зменшилась на 24 %. (табл. 1).

Таблиця 1

Показники митних правопорушень за 2016 - 2017 рр.

Основні показники	2016 рік	2017 рік	Зміни (+,-)	Зміни (%)
Заведено справ про ПМП	23 235	32 282	+ 9 047	38,9
На суму млн.грн.	2 093,79	1 594,59	+499,19	23,8

[4]

Постатейний аналіз виявлених порушень свідчить про зростання у 2017 році кількості правопорушень, передбачених ст. 470, 481 та 473 МКУ, при цьому зменшення кількості більш суттєвих правопорушень, пов'язаних з недекларуванням товарів, переміщенням їх з приховуванням від митного контролю та поза митним контролем (ст. 472, 471, 483, 484 МКУ) (табл. 2).

Таблиця 2

Постатейний аналіз виявлених порушень митних правил

Статті МКУ	Кількість		Збільшення/ зменшення
	2016 рік	2017 рік	
468	46	92	+46
469	327	355	+28
470	10949	18394	+7445
471	2434	2019	-415
472	2461	1833	-628
473	639	819	+180
474	23	26	+3
475	15	7	-8
476	17	14	-3
477	8	37	+29
478	11	21	+10
479	0	1	+1
480	65	41	-24
481	1413	4360	+2947
482	252	195	-57
483	3411	2955	-456
484	208	202	-6
485	956	911	-45
Всього	23235	32282	+9047

[4]

Варто зауважити, що однією з митниць ДФС, у зоні діяльності якої відбулося суттєве збільшення кількості виявлених правопорушень є Закарпатська митниця ДФС.

Таблиця 3

Загальна кількість пропущених Закарпатською митницею ДФС транспортних засобів за 2016-2017 рр. *

	2016 рік, одиниць	2017 рік, одиниць
Всього пропущено ТЗ, з них:	4 575 011	4 563 924
пасажирських залізничних вагонів	9 521	10 094
залізничних вантажних вагонів	556 684	578 663
легкових автомобілів	3 594 800	3 472 434
автобусів	24 149	30 876
вантажних автомобілів	372 176	456 419
повітряних суден	48	55
інших транспортних засобів	17 633	15 383

* Побудовано автором за даними Закарпатської митниці ДФС [5]

Основним критерієм оцінки ефективності діяльності митниць у напрямі запобігання та протидії контрабанді та порушенням митних правил є притягнення винних осіб до відповідальності. Так, за фактами порушень митного законодавства за 2017 рік підрозділами Закарпатської митниці ДФС складено 4 379 протоколів про ПМП, що на 1 894 справи більше, ніж за аналогічний період 2016 року. При збільшенні кількості зафіксованих порушень митного законодавства спостерігається і збільшення вартості предметів правопорушень на 22,65 млн. грн., яка в поточному році становить 68,80 млн. грн. (за аналогічний період минулого року запроваджено 2 485 справ про ПМП на суму 46,15 млн. грн.). При цьому у 11,90 % справ про ПМП (521 випадок) предмети правопорушень на загальну суму 65,20 млн. грн. (94,76 %) були реально вилучені. У режимі «в'їзд» на територію України заведено 2 853 (або 65,15 %) справ про ПМП на суму 52,88 млн. грн. (або 76,87 %), у режимі «виїзд» – 1 526 (або 34,85 %) справ на суму 15,92 млн. грн. (або 23,13 %) [5].

Структура основних предметів правопорушень по Закарпатській митниці ДФС виглядає наступним чином: продовольчі товари (109 справ), тютюнові вироби (193 справи), транспортні засоби (119 справ), промислові товари (156 справ), побутова техніка (4 справи), наркотичні та

психотропні речовини (59 справи), зброя, боєприпаси, спецзасоби (10 справ) [5].

Проведений аналіз діяльності митниць ДФС щодо протидії порушенню митних правил дає можливість зробити наступні висновки:

1. Спостерігається позитивна динаміка у діяльності митних органів щодо виявлення та протидії ПМП за усіма результативними показниками.

2. Митні органи постійно працюють у напрямку збільшення ефективності виконання покладених на них завдань та підвищення результативності діяльності щодо виявлення ПМП.

Митні правопорушення, пов'язані з переміщенням товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, на даний час характеризуються високим ступенем організованості, технічного оснащення, регіональними і міжнародними зв'язками.

Ми погоджуємося з думкою Капітанець С.В., що для вдосконалення системи запобігання та протидії незаконному переміщенню товарів і транспортних засобів через митний кордон необхідне використання комплексного підходу до розроблення заходів, які б підвищили результативність боротьби з митними правопорушеннями. Першочерговими кроками у вирішенні цієї проблеми можуть стати: активізація процесу автоматизації митних процедур та мінімізація впливу «людського фактору»; використання інформації з нових джерел; інтеграція митних баз даних із базами даних інших контролюючих органів; проведення аналізу та оцінки ризиків до моменту прибуття товарів у пункт пропуску на основі попередньої інформації; імплементація світових практик у напрямі контролю митної вартості тощо [6, с. 58].

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. №4495-VI. Дата оновлення: 19.04.2018. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 10.05.2018).

2. Белікова О.В. Адміністративна відповідальність з порушення митних правил. *Право та державне управління*. 2013. № 4 (13). С. 16-20.

3. Дьяченко О.В., Вишинська Т.Л., Литвин С.М. Митний контроль як один із засобів виявлення правопорушень у сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. № 2.-Том 1. С. 218-227.